

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การยกเลิกหรือเรียกคืนหนังสือเดินทางตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศ
ว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ. ๒๕๔๘

กระทรวงการต่างประเทศได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กต ๓๐๕.๑/๓๐๙๕๕ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือประเด็นเรื่องการใช้ดุลพินิจตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ. ๒๕๔๘ สรุปความได้ว่า ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๓ ของระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการออกหนังสือเดินทาง พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดว่า พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิเสธหรือยับยั้งการขอและออกหนังสือเดินทาง รวมทั้งยกเลิกและเรียกคืนหนังสือเดินทางได้ กระทรวงการต่างประเทศจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ในกรณีที่กระทรวงการต่างประเทศปฏิเสธ ยับยั้งยกเลิก หรือเรียกคืนหนังสือเดินทางตามระเบียบดังกล่าว จะเป็นการกระทำที่ขัดต่อเสรีภาพในการเดินทางตามมาตรา ๓๔ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ อย่างไร

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้ว เห็นว่า ประเด็นปัญหาข้างต้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนั้น เพื่อความรอบคอบในการพิจารณา จึงอาศัยบทบัญญัติข้อ ๑๑ แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษพิจารณาเรื่องดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการต่างประเทศโดยมีผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุลและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า โดยที่ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศได้ชี้แจงเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า กระทรวงการต่างประเทศได้ยกเลิกหรือเรียกคืนหนังสือเดินทางตามระเบียบกระทรวงการต่างประเทศว่าด้วยการออกหนังสือเดินทางมาแล้วหลายกรณี รวมทั้งการยกเลิกหนังสือเดินทางของอดีตนายกรัฐมนตรีอันเป็นที่มาของการขอหารือในเรื่องนี้ด้วย ดังนั้น จึงไม่มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศในการดำเนินการที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะต้องพิจารณาให้ความเห็นอีก นอกจากนี้ ข้อมูลข่าวสารนิตยเทศเกี่ยวกับข้อหารือที่กระทรวงการต่างประเทศได้จัดส่งเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ก็ปรากฏด้วยว่า กระทรวงการต่างประเทศเห็นว่าการ

ยกเลิกหนังสือเดินทางของอดีตนายกรัฐมนตรีในกรณีนี้เป็นเรื่องที่มีนัยทางการเมืองที่สำคัญ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงเห็นว่าเมื่อข้อ ๙ (๓) แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดมิให้รับพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องซึ่งหากให้ความเห็นแล้วจะมีผลกระทบกระเทือนในทางการเมือง หรือทางการต่างประเทศ คณะกรรมการฯ จึงไม่อาจรับพิจารณาให้ความเห็นในกรณีนี้ได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๒